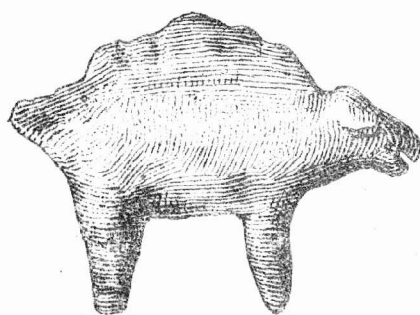

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
pobočka v Brně

přehled
výzkumů
1959

BRNO 1960

PD 1520/1959 (1960.)

23243/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1959

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: dr. Josef Poulík.
- Výkonný redaktor: dr. Jiří Říhovský.
- Redaktor: dr. Anna Medunová.
- Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: Jaroslav Jaša.
- Na titulní stránce: Hliněná figurka z pohanského obětiště
v Mikulčicích.
- Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Paleolitická stanice v Míškovicích na Holešovsku.

Josef Skutil

K řadě dosavadních paleolitických stanic na východních svazích hostýnských vrchů moravských Bezkyd se připojuje další významná stanice a to v Míškovicích u Holešova na vrchu Křemenná.

Prvé drobné nálezy získali zde při orbě již r. 1950 Stanislav Zavadil z č. 37 a Jaroslav Gazda z č. 15 v Míškovicích, kteří zde sbírali i dále (název vrchu, dosvědčený již z 18. stol., ukazuje však zřetelně, že se zde nacházel paleolitický materiál již tehdy), ale hlavně pak za vedení ředitele školy Josefa Zapletala školní děti. R. 1957 navštívili potom poprvé lokalitu prom. anthropolog Fr. Domanský z Holešova, jemuž děkuji za první informace a poskytnutý materiál k této předběžné zprávě, na to Dr. Jan Pavlíček z Uher. Brodu a po návštěvě r. 1959 podávám o lokalitě tuto předběžnou zprávu.

Paleolitická stanice se nachází na vrchu Křemenná /314,7 m/ 8 km jih.záp. Holešova a 3 km sev. východně Tlumačova, jih.záp. Míškovic a jih.vých. Kurovic. Na západním svahu Křemenné je otevřen od r. 1860 známý stěnový kurovický lom /Kurovice samy leží 2 km takřka severně/ na vápenec k výrobě cementu /vrstvy v antiklinále S-J/^{1/} kdežto na jižní straně vrchu pramení potok, známý jistě již paleolitickým lovcům, tekoucí přes Tlumačov do Moravy. Vrch tvoří horopisně jeden z nejzápadnějších výběžků Hostýnských vrchů moravských Bezkyd, je 314 m v., západní bažinaté údolí Moravy 185 m, takže se zvedá 129 m nad údolím, Míškovice samy jsou 233 m, východní mysločovsko-lehotický 6,5 km vzdálený Hřeben je již 399 m. Křemenná sama je z kurovického těšínského vápence, pokrytá eocenovým magurským pískovcem.^{2/}

Křemenná, sahající svou rozlohou do katastru obce Míškovic, Kurovic a Tlumačova /tedy okresů Holešov a Gottwaldov, necelý 1 km odtud, je rozhraní tří okresů: Holešov, Gottwaldov a Kroměříž/, jsou dnes pole, v rektifikačních aktech r. 1755 připomínaná taktéž jako pole, kdežto v josefínském katastru r. 1787-1789 uvedena jako pastviště.

Nejvíce paleolitických nálezů bylo získáno na Křemenné na krajním poli parc. č. 439, dosti nálezů je také z vedlejšího pole za cestou, roztroušené jednotlivé nálezy byly učiněny na všech polích pod lesem až po parc. č. 440, v jehož rohu je hraniční kámen zmíněných tří katastrů. Ojedinelé nálezy prý se vyskytly i na polích hned za lesem na sev. a sev. východ - 317, pravděpodobně kolem vrstevnice 300 m. Stejně tak byly ojedinelé artefakty nalézány na všech polích na protější straně cesty, tj. pole bez parc. č. Většina nálezů je tedy na mírně klesající rovinaté plošince, asi v rozloze 100 x 50 m, uprostřed mezi vedlejší vrstevnicí 307,5 m a 305 m a jednotlivé nálezy sahají až po hlavní vrstevnici 300 m.

Jde vesměs o povrchové sběry, kde vrstva hlíny je max. 20-30 cm silná, několik pazourků bylo také při výšině 317 m v lese, když se tam odbagrovávala hlína pro těžení písku. Jde vesměs o celebile patinovaný pazourkový materiál /někdy s železitými oděrkami/, zcela analogický např. materiálu z Předmostí nebo ze sousedních povrchových stanic z Holešovska nebo Kroměřížska. Jen několik málo nálezů - a to právě nejkrásnějších kusů - je z charakteristického vlárského impptovaného radiolaritu. Dosavadní sběry, které poskytly přes 500 kusů materiálu, lze pak přehlédnouti skupinově takto: Z výroby je zachováno 15 jader, 150 čepelí bez dalšího industriálního opracování a zužitkování, 158 odštěpů a úštěpů. Industrie je zastoupena 2 drasadlovitými formami, 9 hroty, 17 škrabadly, 29 rydly, 2 jinými nástroji, artefaktovitých residuí je 13. Nejcharakterističtější pro míškovické sběry jsou 4 vavřínovité listy. Jsou to tyto kusy: Necelý mandlovitý oboustranně pečlivě zřetelně plošně opracovaný list v basi zaoblený s ostrými hranami, jehož vrchní část chybí /5.2.8.-, 0.9/. Po pravé straně je plytký drobně retušovaný vrub. Kus byl původně asi 8,5 cm dlouhý. Další kus je uražená base podobného radiolaritového artefaktu stejně pečlivě vypracovaného /1.7, 2.4, 0.7/. Třetí kus je uražená vrchní /či spodní?/ část radiolaritového oboustranně pečlivě plošně vypracovaného bombovitě mírně klenutého vavřínovitého listu, původně asi 11,5 dl. a 5,5 cm šir. /3.3, 4.5, 1.1/, neporušený typický exemplář vavřínovitého listu ve stavu zpracování /5.6, 3.4, 1.2/. Konečně patří do této skupiny radiolaritový plochý horizontální úštěp nukleusový fialové barvy se zchovalým středním hřbetem, kdežto druhá plochá strana je zřetelně plošně opracována. K této skupině se řadí i 25 kusů se zřetelnou plochou retuší. Dosavadní sběry míškovické uzavírá skupina 80 kusů odpadového materiálu.

Není pochyby, že stanice, která jistě při pečlivých sběrech a zejména v pozdějších letech po vykloučení lesa v této partii poskytne další materiál - bude zde také podniknut zjišťovací sondážná výkop - je více méně současná s nejvyšším horizontem předmostského vývoje, charakterisovaná zmíněnými listy a zřejmou plochou retuší. Význam výrobní stanice, jak na ni ukazuje povaha dosavadních nálezů, je však v přední řadě geografický s optimálními sídelními podmínkami anthropogeografickými. Křemenná, ležící nad napajedelskou dávnou již otevřenou průrvou, poskytuje krásný široký rozhled po Hané na celé západní přilehlé Tlumačovsko a Kroměřížsko, severně pak na kotlinovité Hulínsko a Holešovsko, tedy na celé údolí dnešní Mojeny, Rusavy, Moštěňky, přicházejících z Bystřických vrchů, a jejich jistě kdysi velice bahnitých soutoků s Moravou, od jejíhož dnešního koryta je Křemenná vzdálená pouhých 4,5 km, ovládajíc tak z východního břehu severní ústí napajedelské průrvy. Není vyloučeno, že konečně v dohledu severního obzoru bylo i Pobečví s Předmostím, vzdálené od Křemenné takřka přesně severním směrem asi 22 km, i když zde poněkud nejzápadnější výběžky dřevohostické větve Bystřických vrchů brání ve výhledu. Jižně leží povodí Dřevnice, vedoucí do Karpat a napajedelská soutěska mezi východními příkrými svahy západních Chřibů a nejzápadnějšími svahy východních

pohraničních hor. Jmenovati všechny vývojově více méně jistě současné větší či menší stanice a nálezy všech těchto povodí a zejména příhodných svahů zmíněných pohoří bylo by snad v předběžné zprávě zatím zbytečné.^{3/} Právě pro tento svůj geografický význam by zasluhovala míškovická stanice, odkud je viděti celou řadu paleolitických současných lokalit na chřibské straně i v holešovské Forusaví, ještě větší pozornosti. O výhodné poloze místa svědčí i to, že byla znovu vyhledávána i v eneolitiku, jak ukazuje několik drobných nálezů.

Další stopy pobytu diluviálního člověka byly objeveny v Míškovicích v trati Koželce /14 kusů/ a v trati Zvolenovy. Všechny nálezy ukazují, že celým svahům přilehlého Pomoraví bude nutno věnovati zvýšenou pozornost.

Poznámky:

- 1/ Kruža Tom., Nerosty z jurského vápence v Kurovicích u Holešova, Příroda 37, 1944-1945, 130-131. Vavřín Frant., Hydraulické vápno z cementárny v Tlumačově, Zprávy Čsl. keramické a sklářské společnosti 26, 1950, 99-111.
- 2/ Jos. Klvaňa v Kvasničkově Holešovském okrese, Vlast.Mor. II., 1929, str. 1-5. Pokorný M., Geologické poměry kraje mezi Přerovem - Kelčí - Rajnochovicemi - Fryštákem a Kroměříží, Čas. Mor. musea v Brně 35. 1950, 15-34.
- 3/ Srv. např. E. Klíma, Nová paleolitická stanice v Gottwaldově - Loučkách, Anthropozoikum 5, 1955, 425-437, tab. I. VI.

- - - - -

In Míškovice bei Holešov wurde im J. 1950 in der Flur "Křemenná" /314 m/ an den westlichsten Abhängen der Hosteiner Berge eine oberflächliche paläolithische Station festgestellt. Sie lieferte bis heutzutage mehr als 500 weisspatinierte Silexstücke /15 Kernstücke, 150 Klingen ohne weitere Bearbeitung, 2 Schaberformen, 9 Spitzen, 17 Schaber, 19 Stichel/, nur einige Artefakte sind aus dem importierten Vláraradiolarit fabriziert. Vier sorgfältig bearbeitete Lorbeerblattstücke und 25 weitere Stücke mit einer deutlichen flachen Oberflächenretusche charakterisieren die Fundstelle. Die neue Station ist besonders vom geographischen Standpunkte ausserordentlich wichtig. Weitere Spuren der Anwesenheit des paläolithischen Menschen wurden in den Fluren "Koželce" und "Zvolenovy" festgestellt.